Anteckningar om svenska skalbaggar. II.

Av

THURE PALM.

Med 6 textfigurer.

Liodes parvula Sahlb. — Denna art synes till levnadssättet rätt väsentligt skilja sig från övriga medlemmar av släktet, vilka till största delen livnära sig av underjordiska svampar och sällan anträffas annan årstid än sommar och höst, då de under varma aftnar svärma eller slå till på den lägre markvegetationen. På grund av sitt undangömda levnadssätt äro de flesta *Liodes*-arterna mer eller mindre sällsynta.

L. parvula har jag visserligen funnit liksom de övriga arterna, men därjämte också vid sållning vintertid av mossa kring trädstammar (många fynd i Ombergstrakten, Ög.) och en gång, den 12/6 1940 i Grönsinka, Gstr., talrik (>50 ex.) på en något uttorkad fiskåtel, som hade utlagts på mossbädd i skuggigt och fuktigt läge på myllrik lövskogsmark i en bäckdal. På denna lokal var *L. parvula* allmännare än någon annan av de eljest vanliga asinsekterna, och dess närvaro där torde väl knappast kunna förklaras på annat sätt, än att den på den döda fisken sökte sin näring.

Acrotrichis fennica Renkonen. — Under ett kort uppehåll i Strömsund i n. Jämtland sållade jag den 31/7 1944 några högar av gammalt, mögligt och fuktigt hö, som låg intill en på åkermark upplagd vedstapel Härvid tillvaratogos av en liten *Ptiliid* 6 ex., vilka alla höra till den ovannämnda arten, ej tidigare uppgiven för Sverige. Arten är förut känd från Finland och Norge, där den har en ganska vidsträckt utbredning.

Othius volans J. Sahlb. — Av J. Sahlberg ursprungligen beskriven som självständig art har *O. volans* av W. Hellén (Not. Ent. 1927, p. 117) på grund av stor likhet med *O. melanocephalus* Grav. förklarats vara blott en mörkfärgad form av denna. O. Renkonen (Ann. Ent. Fenn. 1939, p. 64—65) har emellertid senare, bl. a. med stöd av undersökning av de hanliga genitalierna, påvisat, att *volans* och *melanocephalus* äro väl skilda.

O. volans är funnen på ett fåtal lokaler i s. och m. Finland, och från

Sverige har också ett ex. av O. Sjöberg anmälts, taget år 1929 vid Uddeholm i Värmland (Not. Ent. 1934, p. 88). Härmed kan ytterligare ett svenskt fynd av arten noteras, nämligen från By sn i Dlr., där jag den 15/9 1940 fann en ♂ av arten på en av öarna i Dalälven. Arten anträffades på denna plats tillsammans med *Choleva angustata* F. och *Fagniezi* Jeann. v. *gracilicornis* Jeann., *Catops nigriclavis* Gerh., *Staphylinus fulvipes* Scop. och *Oxypoda spectabilis* Märk. vid foten av en stor ek i vattensorkgångar, som grävts i med mossor, gräs och örter bevuxen, myllrik mark. Färgen på ex. är ännu mörkare än den, som enligt O. Renkonen (l. c.) normalt tillkommer arten. Sålunda är huvudet svart, halssköld och täckvingar bruna samt bakkroppen svart med något ljusare segmentkanter. Övriga av Renkonen (l. c.) omnämnda yttre särmärken framträda däremot mindre tydligt hos ex. Den utpreparerade aedeagus med dess karakteristiska spetsdel överensstämmer emellertid fullständigt med Renkonens teckning av organet, varför någon tveksamhet rörande bestämningen icke föreligger.

Philonthus salinus Kies. — Under ett nästan uttorkat täcke av växtslam fann jag den 2/7 1943 vid Lomma i Skåne på fuktig lera 1 ex. av denna art tillsammans med flera ex. av *Bembidion lunulatum* Fourcr. Lokalen utgjordes av en ett par m² stor, öppet belägen grop i västra lertaget, vilken tidigare under året varit fylld av salthaltigt vatten. I närheten har förut anträffats en del andra till saltbotten bundna, sällsyntare arter, såsom *Dyschirius chalceus* Er. och *salinus* Schaum., *Trogophloeus halophilus* Kies. och *Achenium humile* Nicol.

Quedius brevicornis Thoms. m. fl. — I Ent. Tidskr. 1936, p. 84—96, har förf. beskrivit faunan i ett antal rovfågelbon i sö. Östergötland och har i samma tidskrifts årg. 1942, p. 12—33, lämnat ytterligare en del uppgifter om denna fauna från s. Dalarna. Sedan jag nu också i sö. Jämtland (Fors sn) varit i tillfälle att undersöka 3 ormvråkbon och 1 korpbo, som i fråga om byggnadssätt och bomaterial är tämligen likt vråkarnas, har det visat sig att bofaunan i sina huvuddrag även här mycket liknar den motsvarande söderut. Många av de anträffade skalbaggsarterna äro nya för landskapet, varför det finns anledning att jämväl ur denna synpunkt uppräkna samtliga. Inventeringen ägde rum i början av juli 1944, varvid dock endast en mindre del av bomaterialet undersöktes med tanke på att bona icke skulle förstöras.

Megasternum boletophagum Marsh., O[1] 10 ex., *Catops coracinus* Kelln., O 3 ex., *Omalium strigicolle* Wank., O 1 ex., *Philonthus politus* L., O 8 ex., *Ph. nigriventris* Thoms., K 1 ex., *Ph. fuscus* Grav., O 20 ex., K 6 ex., *Quedius brevicornis* Thoms., O 2 ex., *Q. maurus* Sahlb., O 1 ex., *Atheta nigricornis* Thoms., O ej s., K allm., *A. nidicola* Joh., O och K ej s., *A. sodalis* Er., O 2 ex., *Microglotta picipennis* Gyll., O och K mycket

[1] O betecknar ormvråkbo, K korpbo.

allm., *M. marginalis* Grav., K 12 ex., *Hister merdarius* Hoffm., O 2 ex., *Gnathoncus rotundatus* Kug., O och K allm., *Sphaerites glabratus* F., O 1 ex., *Nitidula bipunctata* L., K 1 ex., *Cryptophagus lapponicus* Gyll., O och K allm., *C. scanicus* L., O och K ej s., *C. badius* Strm., O 8 ex., K 2 ex., *Atomaria morio* Kolen., O ej s., *Corticaria Eppelsheimi* Reitt., O 10 ex., K 1 ex., *C. lateritia* Mannh., O 1 ex., *Enicmus nidicola* Palm, O och K allm., *Tipnus unicolor* Pill., O 1 ex., *Anthicus ater* Panz., O 1 ex. och *Aphodius piceus* Gyll., O 2 ex.

Mycetoporus Bergrothi Hellén. — Denna art är i den nordiska skalbaggskatalogen upptagen i kol. 11 med frågetecken. Detta kan nu strykas och ersättas med J (= Jämtland), sedan jag den 12/8 1944 funnit 1 ex. av arten på Oxböle kronopark, Fors sn, i *Carex-Sphagnum*-gungfly vid en liten skogstjärn, 320 meter ö. h. Ex. erhölls vid »trampning» nära vattenkanten, där vegetationen i övrigt bestod av *Menyanthes, Andromeda, Comarum, Pedicularis,* tranbär och enstaka småbuskar av björk och sälg. Skalbaggsfaunan var vid denna tjärn ganska rik, och av ovanligare arter fångades bl. a. *Europhilus Munsteri* Hellén, *Hydroporus scalesianus* Steph., *Olophrum rotundicolle* Sahlb., *Stenus confusoides* Renk., *Scymnus bipunctatus* Kugel. och *Cyphon carectorum* Nyholm in litt. (melanistisk form).

M. Bergrothi, som är en nordeuropeisk och sibirisk art, förekommer också i Finland på mosslokaler (»mit *Myrmica*», »unter *Hypnum* an den Rändern von Waldmooren», »unter Bülten auf Birkenmooren»).

Alaobia scapularis Sahlb. — Den 30/5 1943 togs vid Grönsinka, Gstr., 1 ♂ flygande i solskenet mot aftonen över samma sågspånshög, där tidigare *Tachys bisulcatus* Nicol., *Pentanota Meuseli* Bernh., *Trichophya pilicornis* Gyll., *Atheta subterranea* Rey o. a. fångats under liknande omständigheter (E. T. 1938, p. 117).

Ocalea latipennis Sharp. — I Ent. Tidskr. 1934, p. 274—276, har ett meddelande lämnats om denna litet kända art, som den 30/4 1933 tagits vid Uppgränna (Smål.) i en bäckravin med yppig lövskogsvegetation djupt ned i en bädd av mycket fuktiga löv, kvistar och lerslam, vilka samlats på skiffergrusgrund vid en hastigt framrinnande skogsbäck.

Ett nytt fynd av *O. latipennis* den 18/5 1944 vid Bispgården (Jmt.) bekräftar, att arten verkligen har detta egendomliga och exklusiva levnadssätt. Den nya lokalen utgjordes av en i den branta sydsluttningen mot Indalsälven djupt nerskuren bäckravin med gran och enstaka tallar, men huvudsakligen bevuxen med lövträd, såsom björk, sälg, hägg, gråal och asp. Där levde arten på alldeles samma sätt som i ravinen vid Uppgränna, nämligen i slammiga anhopningar av löv o. d. vid bredden av en forsande liten bäck. Genom »trampning» vid kanten av bäcken kom ett och annat ex. i dagen, men en undersökning visade, att artens

egentliga tillhåll var ganska djupt ned i den slammiga massan. Säkerligen var arten på denna plats föga sällsynt. Den förekom i sällskap med bl. a.: *Pteroloma Forsströmi* Gyll., *Olophrum fuscum* Grav., *Lesteva pubescens* Mannh., *Atheta luridipennis* Mannh. och *Gnypeta coerulea* Sahlb. Dessa arter levde dock i ytan av slammet, dolda under löv, kvistar, småstenar o. d.

Enicmus planipennis A. Strand. — Den 9/9 1944 tog jag i försumpad, oväxtlig granurskog av hög ålder på Oxböle kronopark i Fors sn (Jmt.) en ♂ av denna art. Ex., som anträffades under barken av en *Hansenia*-angripen, liggande gran, överensstämmer i allt väsentligt med auktors beskrivning av *E. planipennis* i Norsk Ent. Tidskr. 1940 B. V H. 4, p. 178—179. Av den för landet nya arten äro förut kända ett norskt ex., taget i Oslos omgivningar på en stor frisk granstubbe, och två finska från Pojo och Viborg. Alldenstund de ex., som legat till grund för beskrivningen, sannolikt varit ♀♀, så att undersökning av ♂:s genitalorgan ej kunnat äga rum, lämnas här en avbildning av penisspetsen hos *planipennis*, ävensom av motsvarande del hos den närstående arten *rugosus* Hbst. Olikheterna äro betydande. (Fig. 1—2.)

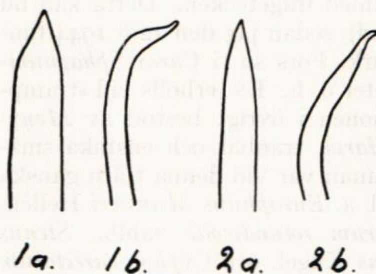

Fig. 1—2. 1. *Enicmus planipennis* A. Strand. 2. *E. rugosus* Hbst. — Penisspetsen a) ovanifrån b) från sidan.

Ennearthron elongatulum Gyll. — Om denna överallt mycket sällsynta arts levnadssätt föreligga tidigare inga svenska uppgifter. Jag fann den på kronoparken Torresjölandet i Fors sn (Jmt.) den 2/6 1944 i 14 ex. på en tunn, vit *Polyporus* i det inre av en torr, c:a 3 m. hög björkstubbe. Lokalen utgjordes av ett gammalt brandfält, 350 meter ö. h., på stenig grusmark, vilken år 1927 övergåtts av eld, varvid även skogsbeståndet ödelades. Det flera 10-tal hektar stora området var nu till större delen bevuxet av ljung och småplantor av tall. Enstaka torkade björkar, mestadels avbrutna 3—5 meter från marken, stodo ännu kvar på hygget, vilket, därtill beläget i syd- och västsluttning, sommartid måste representera en s. k. varm lokal. Den vanligaste markinsekten var *Cicindela silvatica* L.

I *E. elongatulum*-björken kunde en del av den murkna, men soltorkade veden lösgöras i skikt, vilka här och var voro täckta av *Polyporus*-svampen. I ytan hade denna ännu någon fuktighet kvar. På en föga mer än handstor fläck av svampen, 1,5 meter från marken och 8 cm in i stammen, uppehöll sig en liten koloni av *E. elongatulum*. Djuren hade icke ätit sig in i svampen, utan tycktes gnaga denna från ytan. I samma björkstubbe, men i något mindre hård ved, levde också *Zi-*

mioma grossum L. (imagines och larver talrika), *Lygistopterus sanguineus* L. (larver), *Upis ceramboides* L. (larver) och *Strangalia quadrifasciata* L. (imaginesfragment).

I Finland är *E. elongatulum* enligt J. Sahlberg (Enum. Col. Fenn. 1926) vid ett tillfälle anträffad i en torr granstubbe, också i denna på »en vit, hård, *Polyporus*-liknande svamp». Reitters uppgift (Fauna Germanica, III, 1911) att arten skulle förekomma i *Cryphalus*-arternas gångsystem och sålunda ha något med dessa små barkborrar att göra, är säkerligen felaktig. I likhet med övriga *Cisider* torde *E. elongatulum* vara bunden till trädsvampar.

Agrilus biguttatus F. — I Ent. Tidskr. 1943, p. 192, och 1944, p. 36, har prof. Lundblad meddelat det märkliga fyndet av *Agrilus Guérini* Lac. från Långemåla sn, Smål. I samma trakt förekommer också en annan av släktets mera frappanta och sällsynta arter, nämligen *biguttatus* F., av vilken ett 10-tal ex. iakttogos i slutet av juni—början av juli 1942. Djuren flögo i solskenet vid middagstid och slogo till på ek, flertalet ex. på de solbelysta sidorna av färska stubbar, andra på upphuggen, färsk ved med kvarsittande bark och andra åter på bladverket. Arten förekom i sällskap med de vida allmännare *A. angustulus* Illig. och *sulcicollis* Lac. och en gång, på färsk ekved, med *Xylotrechus antilope* Schönh.

Elater Hjorti Rye (Fig. 3—6). — Den 10/6 1944 fångade jag på kronoparken Torresjölandet i Fors sn, Jmt., c:a 400 meter ö. h. på blommande rönn en rödvingad *Elater*-♀, som vid bestämningen vållade vissa svårigheter. I färg liknade den avgjort *pomorum* Hrbst, i halssköldens form *praeustus* F. och i fråga om dess punktering kanske mest *pomonae* Steph. Tillika hade thorax en grund men tydlig mittfåra, vilket *pomorum* och oftast även *pomonoae* sakna. Jag jämförde ex. också med Victor Hansens (Danm. Fauna, Biller II, p. 94) beskrivning av *Hjorti* Rye, men kunde ej heller efter denna få klart besked, särskilt som det var fråga om en hona.

Emellertid visade mitt ex. stor likhet med ett erhållet danskt ♀-ex. av *Hjorti*, varför det närmast gällde att få veta något mera om denna arts utseende. I Ent. Jahrb. 1924/25, p. 128—129, har K. Dorn efter granskning av danskt material ganska utförligt beskrivit *Hjorti*, som på kontinenten tidigare varit missuppfattad[1], och i uppsatsen framhålles såsom särskilt utmärkande för arten just de ovan anförda karakteristika för jämtlands-ex., nämligen täckvingarnas brunröda färg, halssköldens påfallande längd och tämligen framträdande parallellsidighet samt dess tydliga mittfåra[2] och kraftiga punktering med navelpunkter

[1] Hjorti har jämförts med *pomorum* (= *ferrugatus* Lac.), men torde enligt Dorn stå *pomonae* mycket närmare.

[2] På jämtlands-ex. kan mittfåran skönjas ej blott i bakkanten, utan, ehuru med avtagande styrka framåt, i thorax' hela längd.

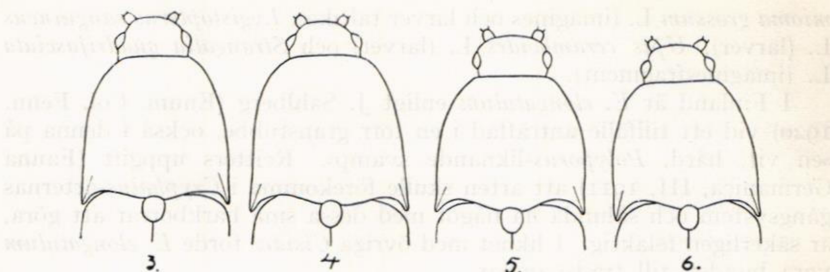

Fig. 3—6. Halsskölden hos: 3. *Elater Hjorti* Rye (Genomsnittligt relationstal för största längd och bredd 1.04). — 4. *E. praeustus* Fabr. (D:o 1.08). — 5. *E. pomonae* Steph. (D:o 0.95). — 6. *E. pomorum* Hbst. (D:o 0.95).

också i bakre hälften. Punkteringen är dock icke fullt så tät som hos *praeustus* och *pomonae* (på sidorna). Vidare har *Hjorti* röda palper, ej svarta eller svartbruna såsom hos *pomonae* och *pomorum*, vilket också utmärker jämtlands-ex. Detta kunde sålunda nu utan någon tvekan bestämmas som *Hjorti*. Enligt Dorn skall 3:dje antennledens form hos *Hjorti* kunna variera, varför denna karaktär ej har det systematiska värde, som förut tillmätts densamma, speciellt beträffande ♂.

Även ett annat svenskt, i min samling som osäkert undanställt *Elater*-ex. (♀) har nu kunnat identifieras som *Hjorti*. Det är taget den 31/5 1936 under barken av en granstubbe i nedre Dalälvsområdet, Gstr. Hedesunda sn. I den nordiska skalbaggskatalogen finnes för *Hjorti* ett ? i kol. 11, men något säkert svenskt fynd av arten har vid katalogens utgivande tydligen ej varit känt. *Hjorti* är tidigare bekant från Danmark och flera platser i Mellaneuropa, men har ännu ej anträffats i Norge eller Finland.

Lymexylon navale L. — I de på gammal lövskog rika omgivningarna av Strömserum i ö. Småland fann jag vid midsommartid 1942 en murken ek med saftflöde, där vid saften flera goda skalbaggsfynd gjordes, bl. a. av *Bolitobius striatus* Ol., *Liocola lugubris* Hbst. och *Rhagium sycophanta* Schrk., samtliga i åtskilliga ex. När jag senare samma sommar (16/7) i prof. O. Lundblads sällskap åter besökte platsen, hade saftdjuren försvunnit, men i stället uppenbarade sig en långsmal, gulbrun skalbagge, som i det ljumma, lugna vädret sakta flög kring ekstammen och slutligen slog sig ned på denna. Därvid konstaterades, att det var en ♀ till *Lymexylon navale* L. Ytterligare några ex. av arten observerades, alla ♀♀, vilka voro lätta att fånga i flykten, men som verkade skygga på stammen, där de snabbt sökte gömma sig i barkspringorna.

Upis ceramboides L. — Denna art är på kronoparkerna inom Bispgårdens skolrevir (Fors sn, Jmt.) utbredd och föga sällsynt överallt, där lämpliga yngelträd finnas. Såsom sådana har jag endast ob-

serverat stora, torra eller torkande björkar, såväl liggande som stående träd. Stammar, som tidigare varit angripna av *Scolytus Ratzeburgi* Jans. eller skadade av skogseld, synas särskilt locka *Upis*. Mestadels ha träden stått i solexponerat läge, på gamla brandfält och hyggen eller i beståndskanter och -luckor. I låga stubbar har jag ej sett arten. Imagines finner man under en ganska lång tidrymd. De första fullbildade ex. anträffades i början av juli 1944 en solvarm dag utanpå barken av vindfällda björkar, som efter de talrika flyghålen att döma länge varit en boplats för arten. Andra ex. befunno sig ännu under barken, där även puppor vilade i grunda kammare, medan larver i två olika storlekar levde djupare in i splinten. De senare hålla till i murken, men ännu ganska hård, halvfuktig ved. De fullbildade skalbaggarna äro mycket rörliga och skygga och dölja sig trots storleken med stor skicklighet i barkspringor, grenvinklar o. d. Imagines (>40 ex.) iakttogos därefter[1] hela sommaren till långt ut på hösten, vilket torde bero antingen på att de leva länge eller att kläckningen sker oliktidigt. Några larver i fångenskap förpuppade sig vid midsommartid, och pupporna kläcktes 2—3 veckor senare. Gamla angrepp kännas lätt igen på skalbaggarnas stora, cirkelrunda flyghål. Sådana ser man ofta ganska långt upp på stammen, om diametern där håller minst 15 à 20 cm. Stamdelar med tjock skorpbark angripas i regel icke.

Upis är en utpräglat sekundär insekt utan skogligt-ekonomisk betydelse. Sannolikt hör den till de urskogsdjur, som vid en mera intensiv skogsvård gå sin undergång till mötes. De gamla uppgifterna (återgivna i Sv. Insektf. 9, Col. Heteromera, p. 39), att *Upis* skulle leva i *Polyporus* på björk, alltså utvecklas i svamparna, torde näppeligen vara riktiga. Åtminstone har jag aldrig funnit arten under sådana förhållanden i sö. Jämtland. Däremot är ofta den ved, i vilken larverna leva, genomdragen av svamparnas hyfer.

Prionychus melanarius Germ. — På en jättelik ekstubbe med lämningar efter *Lucanus* nära Hornsö, Långemåla sn, Sml., kröp sent på aftonen den 16/7 1942 ett ex. av den ovannämnda arten. Ett annat satt på samma stubbe, dolt under en lös barkbit. Vid en närmare undersökning i stubbens inre av den murkna veden, som var lös och ganska torr, anträffades också ett antal *Prionychus*-larver, vilka alltså visade, att arten där genomgått sin utveckling. Ett par dagar senare fann prof. Lundblad på en annan lokal i närheten ytterligare 2 ex., men denna gång på en grov bokstubbe, samma stubbe på vilken han även tagit *Drapetes biguttatus* Pill. i ett par ex. och *Tomoxia biguttata* Gyll. i mängd.

Grammoptera ruficornis Fabr. — Av denna i södra Sverige rätt vanliga art tog jag den 12/7 1942 i Halltorps hage på Öland på *Spiraea ulmaria*-blommor en ovanligt stor ♀, c:a 6,5 mm lång, med helsvarta

[1] Flertalet ex. under bark och ett par på tickor.

antenner och ben. Blott den inre delen av främre benparets lår är något ljusare i färgen. Söker man bestämma detta ex. efter Reitter (Fauna Germ. IV, p. 15) stannar man för *variegata* Germ., en i genomsnitt något större art, som förekommer i Mellaneuropa och som även är funnen på Jylland.

Det är emellertid mest troligt, att Ölands-ex. blott är en mörk form av *ruficornis*, som i normalt färgade ex. talrikt fanns på platsen och som det i fråga om punktering och behåring eljest alldeles liknar. Formen synes möjligen vara identisk med den av Kraatz uppställda v. *obscuricornis*, känd från länderna vid Kaspiska havet. Enligt Victor Hansen (Danm. Fauna III, p. 86) skall *variegata* i motsats till *ruficornis* ha rödgul bukspets, vilket mitt ex. ej har. Med det anförda har jag velat fästa uppmärksamheten på att *Cerambyciderna* ej alltid äro lätta att identifiera enbart efter i handböckerna angivna färgkaraktärer. Där även ♂♂ av från normaltypen avvikande ex. erhållas, torde en undersökning av genitalorganen i ett fall som detta vara att förorda och lämna det säkraste beskedet.

Leptura scutellata F. — Av denna ståtliga och väl i utdöende stadda långhorning, som tidigare endast varit känd från Skånes bokskogar, fann jag den 16/7 1942, också i närheten av Hornsö, Smål., 1 ♀, vilken satt utanpå den barkfria stammen av en ihålig bok, som länge stått död i ett slutet bestånd av diverse lövträd. Flyghål i veden och ett par skalfragment i det inre av trädet visade, att arten levat och utvecklats i bokstammen.

Nothorrhina muricata Dalm. — Under stämplingsarbete sommaren 1944 på kronoparker inom Bispgårdens skolrevir, Fors sn, Jmt., observerade jag vid flera tillfällen i äldre tallar smalt ovala flyghål av en insekt, vilken som larv grävt oregelbundet slingrande gångar i trädens skorpbark och som därför kunde misstänkas vara *Nothorrhina muricata*. Denna arts biologi har utförligt behandlats dels av N. A. Kemner i Ent. Tidskr. 1918, p. 322—328, dels av E. Kangas i Ann. Ent. Fenn. 1940, p. 71—77, och genomläsningen av dessa uppsatser gav ytterligare stöd åt uppfattningen, att det nog kunde vara fråga om *Nothorrhina*, som dock aldrig förut anträffats norrut i vårt land och ej heller i de nordligare delarna av Finland eller Norge. *N. muricata*, som är den enda nu kvarlevande arten av släktet, anses vara ganska värmekrävande, vilket i första hand torde gälla de lokal- eller beståndsklimatiska temperaturförhållandena.

Fortsatta undersökningar på kronoparkerna visade, att den ifrågavarande insekten lokalt var tämligen utbredd och föga sällsynt på grova, solexponerade tallar, som i stammens nedre del vanligen hade brandlyror. Men angreppen voro uppenbarligen gamla, och ingenstädes kunde insektens larver eller imagines eller ens lämningar efter sådana upptäckas. Den 19 juli fann jag emellertid en på en bergkulle växande

grov tall med gnagmjöl i barkspringorna och på vilken flyghålen till en del verkade nya. I barken funnos dock inga larver, och samtliga larvgångar mynnade i äldre eller nyare hål, genom vilka insekterna lämnat stammen. Sökandet kröntes likväl till sist med framgång. Vid sönderbräckandet av ett barkstycke blottades ett fullbildat ex. av *Nothorrhina*, som glömt sig kvar i den grunda puppkammaren (egentligen endast en obetydlig utvidgning av larvgången) helt nära barkens yta. Något mera ex. av arten erhölls icke under den följande delen av sommaren, trots att jag ständigt uppmärksammade alla påträffade *Nothorrhina*-tallar. Sannolikt var artens flygtid då redan förbi.

Genom studium av de gamla angreppen kunde man göra sig en ganska god föreställning om hur *Nothorrhina* lever i härvarande trakt. De angripna tallarna (ett 40-tal observerade) voro alla grova och gröna i kronan, de flesta 200 år eller däröver och många nedtill skadade av skogseld, som för länge sedan övergått marken; ett par tallar voro på grund av hög ålder tillika innanruttna. Nästan utan undantag växte träden som glesa överståndare i ett luckigt, efter brand uppkommet bestånd av yngre tall, vari även någon lövskog (björk och asp) förekom. Läget var bergssluttning eller grusås, vettande mot söder. Angreppen funnos huvudsakligen på stammens solsida och sträckte sig från basen 2—3 meter uppåt stammen eller så långt den tjockare skorpbarken nådde. Enär denna oftast var helt genomgrävd av larvgångar, kan man nog antaga, att insekten en följd av år levat i ett och samma träd. I regel finner man larvgångar endast i barkens döda delar men där på varierande djup. Dock föreföll det som om larverna företrädesvis hållit till i de yttre, torrare skikten.

Vid sållning av barken från den tall, där *Nothorrhina* under året utvecklats, erhölls av övriga insekter ett mycket ringa utbyte: *Podistra pilosa* Payk. (2 imag.), *Pediacus fuscus* Er. (2 imag.), *Corticaria obsoleta* A. Strand (2 imag.) och lämningar efter parasitsteklar, vilkas närvaro också röjdes på barkens utsida genom där förekommande cirkelrunda flyghål.

Nothorrhina-tallar ha observerats i skilda delar av kronoparkerna, där den ovan beskrivna skogstypen finnes, men där nästan alltid i isolerade smågrupper av angripna träd, vilket bekräftar prof. Kemners iakttagelse, att insekten uppträder mycket lokalt och har en begränsad förmåga att sprida sig.

Brachytarsus scapularis Gebl. — Vid förnyad granskning av ett den 4/7 1928 i Svanesund på Orust, Bhl., på en ekbuske med torra grenar fångat *Brachytarsus*-ex. har befunnits, att detta icke, såsom förut uppgivits (Ent. Tidsskr. 1932, p. 234), är *fasciatus* Forst. utan *scapularis* Gebl. Ex. har röda ben med svarta knän och tarser. Täckvingarnas främre röda fläckar äro väl utvecklade, nästan fyrkantiga men ej sammanflytande, medan spetsfläckarna blott svagt skönjas. Även *scapu-*

laris kan ha en antydan till upphöjda mellanrum på elytra, vilket hos mitt ex. framträder vid basen av 3:dje, 5:te och 7:de mellanrummen. Säkert skiljes den dock från *fasciatus* genom halssköldens form (se t. ex. Reitter, Fauna Germ. V, p. 8—9).

Lixus iridis Ol. — Två gånger har jag funnit denna art, nämligen dels i början av juni 1939 1 700 meter ö. h. på Monte Pollino i Kalabrien talrik på *Anthriscus silvestris* å en skogsäng, närmast jämförbar med våra fäbodvallsängar, dels den 29/5 1943 i Österfärnebo sn, Gstr., 1 ex. på samma värdväxt vid en utlagd fäbodvall på Grönsinka kronopark. Då prof. O. Lundblad enligt muntligt meddelande den 14/6 1942 anträffat *L. iridis* i antal vid St. Tuna i Dlr. under alldeles likartade förhållanden, vill det synas som den hos oss eljest sällsynta arten gärna skulle hålla till på skogsängar och i det avseendet överensstämma med *Larinus sturnus* Schnall., vilken i vissa delar av Bergslagen är vanlig å på dylika marker växande *Circium heterophyllum*.
